

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLEGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
Évi 14000 korona.
Egyes számára 600 kor.

A középiskolai törvényjavaslat.

A vallás- és közokt. miniszter kibocsátotta és az egyházi főhatóságokhoz hozzászólás végett megküldötte az 1883. évi XXX. t.-c. módosítására és az 1890. évi XXX. t.-c. hatályon kívül helyezésére vonatkozó középiskolai törvényjavaslatot. Hogy lesz-e ugyan törvény a javaslatból a mai viszonyok közt s nem fogja-e az 1906. és 1915-i tervezetekhez hasonlóan csupán a tanügyi kormányzat irattárát gazdagítani, azt természetesen nem tudhatjuk. Sőt méltán kérdésbe tehető az is, hogy nemzetünk mai válságos közéletében vajon sőt egyáltalán-e után csak tapogatózva indul a konszolidáció útjára, időszerű-e mélyreható tanügyi reformokkal átalakítani középiskolai oktatásunk régi szervezetét. De bizonyos, hogy a javaslatot illetően a legfontosabb tényezője éppen köznevelésünknek a kor megváltozott viszonyaihoz és szükségleteihez való alkalmazása, amit a világháború után a nagyobb kulturális államok, mint Francia-, Német- és Olaszország már végre is hajtottak, s tekintve, hogy középiskolai alaptörvényünk ezélt 40 évvel hozatott, amióta kultúrzsükségleteink lényegesen változtak: úgyhogy már a világháború előtt is, főként a szürcsétlen görögpótló törvény meghozatala után a vele való általános elégtelenség következtében számos szakértekezlet s mondhatni, az egész tanügyi közvélemény sürgette a középiskola reformját: egészen természetesnek találom, ha agilis közokt. miniszterünket alkotásvagyja is sarkalta a már sokszor megvitatott és régóta leszűrt alap gondolatok törvénybe iktatására.

A kibocsátott törvényjavaslat ugyanis új gondolatot alig tartalmaz. Két alapeszmén nyugszik: a különböző tanulmányi irányoknak, ú. m. a classica philologiai, modern irodalmi és természettudományi képzésnek megfelelően külön iskolatípusok szervezésén s a főiskolai tanulmányokra való képzés szempontjából mindenik középiskolai típus egyenlő jogosításán. Ennélfogva három iskolatípust kíván szervezni. Visszaállítja a humanisztikus gimnáziumot a maga történelmi épségében latin és görög nyelvi tanulmányaival s ezáltal a műveltség történelmi fejlődését és kapcsolatait megtartva, nemzetünk magasabb kulturális érdekeinek kíván szolgálatot tenni. A mai gimnázium görögpótló tanfolyama helyett, mely az 1890. évi XXX. t.-c. által létesítve, egész Európában szinte

pedig átlagosan összealkot tantervvel igyekezik pótolni az európai műveltség alapforrását, a görög nyelvet és irodalmat, a német reálgimnáziumok mintájára hasonló elnevezéssel új iskolatípust szervez s abban a görög nyelv helyett egy modern nyelvet és irodalmat: a franciát, angolt vagy olaszt vezetve be, az iskolatípust a német nyelvi tanulmányai együtt a modern irodalmi műveltséggel lesz hivatva gazdagítani nemzeti kulturánkat, s e mellett a latin nyelv és irodalom tanítása útján az antik kultúrával is biztosabb alapot vet a modern szellemi műveltségnek. Harmadik típusul a mai reálgimnázium szinte változatlan alakjában a természettudományok szélesebb körű tanulmányozásával tartja fenn. Ez iskolatípusok nemzeti egységét pedig, s bennök a nemzeti szellem egyenlő alapját a nemzeti jellegű tantargyak (magyar nyelv, történelem, földrajz) közösségével igyekezik biztosítani.

A törvényjavaslat tehát nem zsúfolja össze egy iskola falai közé a különböző tanulmányi irányokat. Nem követi sem a végig-egységes középiskola ábrándját, mely a múlt század második felében egész Európában követőkre találva vagy a nagyfokú túlterhelés veszélyével fenyegetett, vagy az egyes tanulmányi irányok megszüntetésével szegényítette volna el nemzeti műveltségünket. De nem zavarja meg az iskola egységes szellemét és nevelő hatását az egységes alsó tagozatra épített furcsa rendszerrel sem, amely mellett a tanulók a felsőbb osztályokban szabadon válogathatnak hajlamaik szerint a tanulmányi irányok között, hanem különböző iskolafajokat állít mindenik tanulmányi iránynak. Az iskola csak egységes irányával, egységes szellemével ölthet sajátos jellegét, fejthet ki tradíciókat s gyakorolhat nevelő hatást ifjúságára. Különben is alig van visszább dolog, mint az éretlen gyermeknek a tanulmányok közt való válogatása, ami gyakran számba sem vehető körülményeken fordul meg. Azért részemről csak helyeselni tudom a különböző iskolatípusok szervezését, amint ezt már 1906-ban a Lukács György és 1909-ben a gróf Apponyi Albert miniszterek elnöklete alatt tartott szakértekezleteken is kifejtettem, ahol a jelenlegi törvényjavaslatban kifejezésre jutott alapelvek már eléggé tisztázódtak is. Ami pedig ez iskolatípusok ellen a pályaválasztás szempontjából nehézségül felhozható, azt teljesen eloszítja a javaslat másik alapelve: a típusok egyenlő jogosítása, valamint egyik típusból a másikba való átlépés-

nek különböző vizsgálatokkal eléggé megkönnyítése. S ha emellett is előtordulhat, hogy a középiskolát végzett ifjú előtanulmányainak nem megfelelő pályát választ, a németországi példa szerint egyetemi póttanfolyamon is gondoskodhatik hiányainak pótlásáról.

Az iskolatípusok megszervezése nem kis jelentőségű probléma elé fogja állítani a protestáns egyházainkat, melyek a javaslat szerint maguk lesznek hivatva miniszteri jóváhagyás mellett megállapítani, hogy jelenlegi középiskoláikat milyen típusokká alakítsák át. A miniszteri jóváhagyást a javaslat indokolása azért tartja szükségesnek, mert e nélkül megtörténhetnének, hogy a nagyobb kulturális központokon minden fenntartó hatóság egyenlő típusú középiskolát létesítene, ami egyáltalán nem felelne meg a törvény intencióinak. Az egyházakat tradícióik és egész szellemük kétségtelenül a humanisztikus gimnázium felé fogják hajtani, de a korszellem és az a tapasztalat, melyet mai gimnáziumainkban a görög-pótló tanfolyam túltengése mutat, erősebben fogja követelni a modern irodalmi műveltségre épített reálgimnáziumot, úgyhogy középiskoláink túlnyomó része ilyen intézetté fog átalakulni. Így tervezi ezt maga a miniszter is, aki a humanisztikus gimnáziumot csak kevesebb számmal s főként olyan helyeken kívánja terjeszteni, ahol több középiskola van, s ahol a classicus nyelvek tanulására hivatott eimékek legyen olyan képző iskolák, melyben a görög-iatin irodalom örök ideáin fejlődve, magasabb humanisztikus képzettségükkel s történelmi alapon nyugvó műveltségükkel mintegy elite társadalmi osztállyá váljanak.

A törvényjavaslat megszabván az egyes iskolatípusok rendes tantárgyait, régóta sürgetett követelményeknek tesz eleget azzal is, hogy a rajzot minden iskolatípus rendes tárgyai közé sorozza. Gimnáziumainknak mindig érezhető hiánya volt az esztétikai képzés foglalkozása, amennyiben a művészet fejlettsége s a művészi alkotások megértése és élvezete az általános műveltség szükséges kiegészítő részét képezi. Hiszen a művészet az emberi szellem legszebb megnyilatkozásai közé tartozik. Gimnáziumi oktatásunk a művészetnek jóformán csak az irodalomban megnyilatkozó ágára fordít beható figyelmet, a képzőművészeteket illetően pedig, bár művelődéstörténetünk legszebb lapjai vannak velök beírva, a művészek kiképzéséről sem gondoskodik. E foglalkozáson igyekszik segíteni a javaslat a rajztanítás általánosan kötelezővé tételével, melynek körébe az ízlés fejlesztése mellett bizonyosan tartozni fog a műtörténeti remek szemléltetése és ismertetése is. Ugyane szempontból meggondolandó, hogy a szépírás tényleg kihagyassék-e a rendes tantárgyak közül, amint a törvényjavaslat tervezi.

A rendes tantárgyakat illetően más tekintetben is több változtatást tervez a törvényjavaslat az 1883-i alaptörvényen. Így a mértani rajzot, mint külön tárgyat, mindakét fajta gimnáziumban elhagyja s nem említi a humanisztikus gimnáziumban a vegytant, a reálskolában a geológiát sem. Mindezen tárgyak ügye azonban a kibocsátandó tantervben vár megoldásra, amennyiben a mértani rajz matematikai része a mennyiség-tan körében, technikai része pedig a rajztanításban foglalhat

helyet, chemiai ismeret nélkül pedig a növény- és ásványtan ma már a humanisztikus gimnáziumban sem tanítható, míg a geologia az alaptörvény szerint is az ásványtanhoz tartozik. A törvényjavaslat által kontemplált változtatások értéke különben is jórésztben majd csak a hozzá fűződő tanterv kibocsátása után állapítható meg. Ugyanazért multhatatlanul szükséges, hogy a javaslatnak törvényvé válása esetére az egyes iskolatípusok tanterve is elkészüljön, mert a fentebbieken kívül a függő kérdéseknek egész sora fűződik e tantervekhez. Melyik osztályban fog kezdődni a latin, görög és modern nyelvek tanítása? Milyen tért nyer a felsőbb osztályokban a földrajz tanítása? Hány heti órán fognak szerepelni az egyes tantárgyak? Milyen rendkívüli tárgyak vétetnek föl az egyes iskolatípusokban? Kötelező lesz-e az énektanítás, mely ma már legalább az alsó osztályokban az állami iskolákban is tért hódított? stb. Hasonlóképpen elodázhatatlan az új törvény életbeléptetése esetére a tanárképzés szabályzatának módosítása is, sőt erre való tekintettel a meghozandó törvény végrehajtására bizonyos határidőt is engedni kell, mert különben némely tantárgyra, mint az angol- és olasz nyelvre, képesített tanárok sem fognak akadni. De ezenkívül is eléggé ösmeretesek tanárképzésünk foglalkozásai mind az elméleti, mind a gyakorlati képzés tekintetében s különösen a methodika terén a legtöbb új tanár indógos nélkül indul életútjára. Föl kell tehát használni az iskola szervezeti reformját magának a tanárképzésnek a reformjára is, mert képzett tanárikar nélkül a legjobb iskolaszervezet is irott malaszt marad.

Mellőzve a törvényjavaslat részletkérdéseit, amilyenek pl. hogy csak 8 osztályú teljes középiskolát enged meg, s ebben a tanárok létszámát (a vallás és testgyakorlás tanárán kívül) legalább 13-ban állapítja meg, az igazgató heti tanóráinak számát az adminisztrációval való elfoglaltságára s a tanulmányi ellenőrzés fokozottabb gyakorlására való tekintettel 4-re, vagy legfőlebb 8-ra szállítja le, csupán azt a lényegesebb újítást említem föl, mely szerint az a tanuló, ki egynél több tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javító vizsgálatra semmi esetre sem bocsátható. Ez intézkedés kétségkívül emelni fogja az iskola tanulmányi színvonalát, mert a javító vizsgálatoknak eddigi szélesebb körű engedélyezése csak a középiskolába nem való elemek számát szaporította s az ilyen tanulók, ha nagy nehezen kijavították is elégtelen osztályzatukat, gyöngeségükkel továbbra is csak terhére voltak a középiskolának. A javaslat indokolása gyökeres újításnak mondja azt a rendelkezést is, mely az évfáradó osztályvizsgálatok helyett az év végén tartandó nyilvános összefoglalásokat iktatja törvénybe. De megvallom, e felfogásban nem igen osztozom. E rendelkezés a mai állami középiskolai Rendtartás hasonló intézkedését helyezi törvényes alapra s abban találja indokolását, hogy a tanulóknak a vizsgálatokkal járó lelki izgalmai elkerültessenek, amennyiben az ily összefoglalásokon adott feleletek a Rendtartás szerint nincsenek befolyással a tanuló érdemjegyeire és promociojára. De hát magam részéről e lelki izgalmak képét is túlzottnak tartom. Másfelől ha ez összefoglalások is nyilvánosak, melyeken a törvényjavaslat szerint

„az iskola számot ad az oktatás eredményéről“, akkor édeskeveset különböznek az eddig gyakorlatban volt osztályvizsgálattól. Ami pedig az érdemjegyekre való befolyásukat illeti, azt hiszem, hogyha a tanuló a nyilvánosság előtt szégyent hozott tanárjára feleleteivel, tanára nem egykönnyen fogja azt neki felejtetni, s viszont, ha épen az évi tananyag összefoglalása alkalmával tisztességes jelét adja a tananyag feldolgozásának, nem tartanám méltányosnak, hogy egyes feleletei alapján elégtelen osztályzattal sújtassék, vagy épen osztályismétlésre utasíttassék.

Egészben véve, e törvényjavaslat alapján alkotandó törvény, megfelelő tantervvel kiegészítve, csak előbbre viheti középiskolai oktatásunkat s általa nemzeti közművelődésünk ügyét.

Dóczi Imre.

Iskola

A debreceni református kollégium tanárainak javaslata a kollégium szellemi vezetésének átszervezése ügyében.

(Folytatás és vége.)

A kollégium szellemi vezetésének mai napig is érvényben lévő szervezete 1914-ben az akadémiai szakok megszűnése alkalmával készült s fogadtatott el az egyházkerület 189—1914. sz. határozatával. E tagadhatatlan nemes idealizmussal s a legjobb akarattal készült szervezet hármast célt szolgált: megtartani az ősi kollégiumi szervezetet lehetőleg a külsőségekben is, a debreceni m. kir. tudományegyetem református tanárait szorosán összeköttetésbe hozni egyházi életünkkel, végül szellemi és anyagi támogatásban részesíteni a kollégium részéről az egyetemen tanuló református ifjakat. Az első cél megvalósítása végett szerveztett a felső oktatási intézet élén a tudományegyetem tanáraiból alkotott bizottsággal, hittudományi, jogi és bölcsészetszaki felügyelővel. A második célt azáltal vélte elérhetni a szervezet, hogy az akadémiai tanszakok képviselőit, mint a kollégium felső oktatási intézetének tanártagjait, meghagyta úgy az egyházkerületi közgyűlésben (4), mint az igazgatótanácsban (6), nemkülönben a kollégiumi közös tanári gyűlésben. (Lásd 189—1914. II. 154. l. V. ö. Felügyeleti és kormányzati rendszabályok a debreceni református főiskolában 6. §.) Hogy az egyetemi református ifjak minél szorosabb összeköttetésbe lépjenek a kollégiummal, a lelkész-képző-intézetén kívül tervben volt a tanárképző-intézet létesítése, az egyetemi internátus teljes kibővítése oly módon, hogy az internátus szervezétével kapcsolatban lehessen gondoskodni az egyetemi szakok hallgatóinak tanulmányi vezetéséről és felügyeletéről.

Tíz év telt el e szervezet megalkotása óta. A nemes célok, amelyek az akkori helyzetnek megfelelőleg tűztek ki, nemcsak hogy nem valósultak meg, hanem a háború s az azt követő szomorú időszak a kollégium szervezetét és rendjét felborítva, új megítélést, új követelményeket kívánt a kollé-

gium sorsának intézőitől. A felső oktatási intézettel a főiskolai jelleget, a kollégium eddigi ősi szervezetét megővni nem sikerült, mivel a vele kapcsolatban tervezett intézményeket a nehéz idők miatt nem lehetett megvalósítani. Így állt elő aztán az a visszas helyzet, hogy reménybeli intézményekre alapított szervezethez kellett alkalmazkodni meglevő intézményeknek (lelkész-képző-intézet, főgimnázium, tanítóképző-intézet), holott az a természetes és annak a szüksége is állott elő, hogy meglevő intézményeinkhez alkalmazzunk megfelelő szervezetet.

Az egyetemi református tanárok szorosabb összeköttetésbe hozása egyházi életünkkel, eltekintve egyes tiszteletreméltó kivételektől, alapjában véve nem úgy vált be, ahogy azt az 1914. évi szervezet létesítésekor elgondoltuk. Az érdeklődés a kollégiumi ügyek iránt a volt akadémia tanárai részéről az első években még elég élénk volt, de ezt az érdeklődést az időben való előhaladás, más körben való munkálkodás, a bekövetkezett nehéz helyzettel járó megpróbáltatások, a létért való küzdelem lassanként elhomályosították. Elvégre emberi természetben rejlő dolog, hogy az egyetemi tanárok érdeklődését első sorban az egyetemi, nem pedig a kollégiumi ügyek kötötték le. Megeszlott érdeklődés pedig erős nem lehet s állandóságra nem számíthat.

Az egyetemi tanárok érdeklődés-csökkenésének súlyosabb aggodalomra ad okot a főiskolából megmaradt két intézmény, a főgimnázium és a tanítóképző-intézet tanárainak általánosságban tapasztalt, de lélektanilag megmagyarázható közönye a kollégium élete és ügyei iránt. Amióta a gazdasági hivatalokból kiszorultak a tanárok s lassanként, kárára a kollégium közszellemének, az anyagi ügyek intézésénél a paedagógiai vonatkozások meglehetősen háttérbe szorultak, megszűnt a tanároknál az érdeklődés a kollégium anyagi ügyei, valamint az ezekkel összefüggő minden más kérdés iránt. Az életképesnek nem mutakozó szervezet miatt a kollégiumi tanárok a szellemi vezetés ügyei iránt is közönvősek lettek, jöllehet itt van egy közös szerv, amely a különböző intézmények tanárait összefűzni lenne hivatva, t. i. a közös tanári gyűlés, melynek szabályzatát az egyházkerület 79—1886. sz. határozatával alkotta meg s 189—1914. sz. határozatával a mai alakjában szervezte át. Ezen utóbbi szervezet szerint a kollégiumi közös tanári gyűlés tagjai: a) a gimnázium rendes tanárai, b) a tanítóképző-intézet rendes tanárai, c) a kollégiumi könyvtár igazgatója és egyéb esetleg létesítendő képző-intézetek egy-egy vezetője, d) a debreceni m. kir. tudományegyetem olyan református vallású tanárai, akiket a tiszántúli református egyházkerület közgyűlése, mint a debreceni kollégium főhatósága, a közös gyűlés tagjaiul fölker. (Tehát a kollégium felső oktatási intézetének felügyelő tanárai.) A c) és d) alatt felsoroltak száma együtt sohasem haladhatja meg a gimnázium és tanítóképző-intézet tanárainak együttes számát. Az egyházkerületi közgyűlés 247—1915. sz. határozatával ki is nevezett 20 egyetemi tanárt a kollégiumi tanárok közös gyűléséből, mint a kollégiumi felsőoktatási tanács tagjait. Ezek közül 1 mint kollégiumi igazgató, 3 mint tanulmányi fel-

ügyelő, 1 mint internátusi igazgató, 2 mint felső oktatással foglalkozó egyén — összesen 7-en — helyet foglalnak a kollégiumi igazgatótanácsban is. (V. ö. 1914. évi 189. sz. határozatban foglalt II. sz. Szabályzat 9. §.) Ezzel szemben a 35 tanárt számláló főgimnáziumot és tanítóképző-intézetet az igazgató és két választott tanár, vagyis összesen 4-en képviselik az igazgatótanácsban. A 189—1914. sz. egyházkerületi közgyűlés határozatának 4. pontja kimondja, hogy a debreceni kollégium megszűnő akadémiai tanszakainak mostani egyházkerületi képviselői, mint a kollégium felső oktatási intézetének tanártagjai, az egyházi törvényhozás ellenkező rendelkezéséig tagjai maradnak az egyházkerületi közgyűlésnek, vagyis ez a határozat azt jelenti, hogy az egyházkerületen a felső oktatási intézetet, élén a kollégiumi igazgatóval, 4 egyetemi tanár képviseli, míg a főgimnáziumot és a tanítóképző-intézetet a 2 igazgató. A lényegen nem változtat az a körülmény, hogy a jogakadémia képviselője időközben meghalt, a bölcsészeti akadémiáé nyugalomba vonult s hosszabb ideig csak a volt theol. akadémiának volt képviselője az egyházkerületen. (Lásd: 5—1918. egyházker. végzés.) Az idő, a kialakult helyzet, ha nem is véglegesen, de egyidőre rendezte a kollégium egyházkerületi képviseletét, amennyiben jelenleg a kollégiumi, főgimnáziumi és tanítóképző-intézeti igazgatók tagjai a kerületi közgyűlésnek. (Lásd: Egyházker. 391—1922. sz.)

Végül miképen áll a főgimnáziumnak és a tanítóképző-intézetnek a képviselete a gazdasági tanácsban s albizottságaiban? A 26 tagot számláló gazdasági tanácsban jelenleg a főiskolából megmaradt 2 intézményt ketten képviselik, ú. m. a két igazgató, van még a tanácsban rajtuk kívül 2 tanár, akik közül azonban az egyik az egyházkerületet képviseli (lásd: Egyházker. 13—1919.), a másik pedig a debreceni református egyházat. Mindezekből világosan kitűnik, hogy a két intézet tanárainak közönye a kollégium élete s ügyei iránt könnyen megmagyarázható az anyagi és szellemi vezetésben való hiányos képviseletből. De megmagyarázható a közös tanári gyűlés összetételéből is. Egyetemi és középiskolai tanároknak egy szervezetbe való tömörítése elhidegülést okozott mindkét részről maga a szervezet iránt annyira, hogy utoljára a gyűlésen az igazgatókon és a jegyzőn kívül alig jelent meg még valaki. Az utóbbi időben már feleslegesnek is látszik összehívni a közös gyűlést. A kollégium tanáraiban az összetartozandóság érzetét nagy mértékben lazította a tanári székfoglalóknak évek óta tartó szünetelése, a tanári olvasóterem megszűnése, a bizonytalan alapokon nyugvó kollégiumi igazgatói állás.

Ez utóbbi kérdés nagy horderejénél fogva közelebbi megvilágítást érdemel. Az 1914. évi szervezet a kollégiumi igazgatói állást tiszteletbeli állásnak tekintti, amelynek viselőjét a közös gyűlés javaslatának meghallgatásával a kollégiumi igazgatótanács előterjesztésére az egyházkerületi közgyűlés 6 évre választja. A kollégiumi igazgatói állás azonban tiszteletbeli állás helyett időközben bizalmi állás lett. Az egyházkerület az akadémia pótlásául szervezett felső oktatási intézet tagjai közül

választotta ki az igazgatókat (lásd: Egyházker. 248—1915., 144—1916.), akik elég sűrűn váltakoztak. Ugyanis 1914-től 1921-ig 3 egyetemi tanár volt igazgató, akik úgyszólván minden díjazás nélkül, csupán a kollégium iránt való szeretetből, viselték a sok ügyel-bajjal és fáradsággal járó tisztséget. Mindenik érezte, hogy egy másik intézmény, az egyetem kötelességébe tartozó tanárnak az autonóm kollégium élén igen nehéz helyzete van annyival is inkább, mivel olykor ellentétek is merültek fel az egyetem és a kollégium között. (Egyházker. 261—1919.) Az egyik igazgató utolsó jelentésében (Egyházker. 248—1920.) így szól: „A kollégium egységesítésének gondolata újabb megbeszélés tárgyává kell, hogy tétessék, ezen alakjában aligha tartható. A főt. egyházkerületi közgyűlés liberális gondolkodását ismerve, ajánlani bátor vagyok, hogy az egyházker. elnökség vezetése alatt olyan bizottságot méltóztassanak kiküldeni, amelyben a kollégium mindhárom tagozata kiküldött képviselők útján képviselve legyen s melyben a közös ügyek véglegesen megbeszéltessenek“. Ekkor azonban még nem ért meg teljesen a kollégium átszervezésének az ügye. Az egyházker. végre 1921-ben szakított a kollégiumi igazgatói állásra vonatkozólag az eddigi eljárásmóddal, egy, a kollégium kötelességébe tartozó egyént, a kiváló érdemeket szerzett jelenlegi igazgatót tette meg egyfelől az internátus és konviktus felügyelőjévé, másfelől a kollégium vezetőjévé. (Egyházker. 278—1921.) A megbízás nem meghatározott időre szól.

Az elmúlt 10 év alatt a megszűnt akadémia pótlásául alakult ki az annyira szükséges lelkész-képző-intézet az egyetemen tanuló hittanhallgatók gyakorlati kiképzése és tanulmányaiknak irányítása végzett. A lelkész-képző-intézet alapját már az 1914. évi szervezet megvetette, amidőn az 1913—14. iskolai évben a theologiai akadémián működő docens alkalmazását a lelkészi szemináriumban szükségesnek látta. (V. ö. 182. VI—1914., 188—1914., 189—1914. III.) Egyben a hittudományi felügyelő a lelkész-képző-intézet igazgatásával is megbízott. (248—1915.) Az egyházkerületi közgyűlés, megállapítván a lelkész-képző-intézet szervezeti szabályzatát, 2 tanárát 1915-ben (lásd Egyházker. 251—1915., 681—1915.) megválasztotta. A lelkész-képző-intézeti igazgató javaslatára (432—1916.) az egyházkerület (180—1917.) a szükséges szabályzatrevíziók megtörténteig felruházta a lelkész-képző-intézet igazgatóját a kollégiumi gazdasági tanácsban való részvétel, illetőleg tanácskozás és szavazat jogával. Midőn a lelkész-képző-intézet első igazgatója, mint hittudományi felügyelő, 1917-ben lemondott, a lelkész-képző-intézet egyik tanárát választotta meg az egyházkerület a „folyamatban levő végleges rendezés megtörténteig“ helyettes igazgatóul. (Egyházker. 220—1918.) Így alakult ki a lelkész-képző-intézet, amely most már teljesen függetlenül működik az egyetemtől, mint a kollégiumnak egyik intézménye.

Függetlenítette magát az egyetemi internátus is. Ugyanis, midőn a tápintézeti felügyelettel és az internátusi vezetéssel megbízott egyetemi tanár ezen tisztségéről lemondott, az egyházkerületi közgyűlés előbb egyik tanítóképző-intézeti tanárt (263—1918., 250—1920. sz.), majd a volt főgimnázium

ziumi igazgatót választotta meg helyébe. (278—1921.)

A kollégium jelenlegi helyzetének kialakulási történetében minden ponton megállapítható azon tény, hogy 10 év alatt a kollégiumnak erősen körvonalozott, hosszabb időre terjedő szervezete nem létesülhetett. Az idevonatkozó intézkedések mindnyájan magukon viselik az ideiglenesség bélyegét, amint hogy ezt a nehéz idők könnyen megérthetővé is teszik. A kollégium azonban tovább nem maradhat szervezetlenségben. A szellemi vezetést a kialakult helyzetnek megfelelőleg kell átalakítani.

A kollégium tanárkarainak az átszervezéssel kapcsolatban a következő elvi megállapodásai vannak:

a) A kollégium a kollégiumé, vagyis mint autonom intézmény, önmagát kormányozza.

b) A szellemi vezetést csakis a kollégium kötelekébe tartozó, a tiszántúli egyházkerület főhatósága alatt álló tanárok irányíthatják.

c) Az idők folyamán kialakult 3 intézetnek: lelkészképző intézetnek, főgimnáziumnak és tanítóképző intézetnek közös szervezet adandó s e 3 intézet támogatására szolgáló intézményeknek: táptintézet, internátus, könyvtár, fűvészkert, énekkar (cantus) számára új szabályzat készítenő.

d) A közös tanákari gyűlés jogköre szabályozandó s abban csak kollégiumi tanárok s intézmények képviselői foglalhatnak helyet.

e) Az igazgatótanács a kollégium mai helyzetének megfelelőleg alakítandó át, valamint revízió alá veendő az 1910-ben készült következő 2 szabályzata: „Felügyeleti és kormányzati rendszabályok a debreceni református főiskolában“, „A debreceni református főiskola igazgatótanácsának tanácskozási- és ügyrendje“. Az igazgatótanácsban a kollégiumot a helyi gondnok, egyházkerületi középiskolai felügyelő, kollégiumi ügyészen, konviktusi és internátusi felügyelőn kívül csak kollégiumi tanárok képviseljük.

Ehhez képest a kollégiumi tanárkarok részéről leendő igazgatótanács tagokul a következőket javasoljuk: lelkészképző-intézeti, főgimnáziumi, tanítóképző-intézeti igazgatók, a lelkészképző-intézet részéről 1, a főgimnázium részéről 3, a tanítóképző-intézet részéről 2 tanár. Az igazgatótanácsban a felsőoktatási albizottság helyett lelkészképző-intézeti albizottság alakítandó, mivel a felsőoktatási albizottság úgy sincsen abban a helyzetben, hogy az egyetemen tanuló református jogászok, bölcsészek és orvosnövendékek tanulmányi ügyével foglalkozzék. Amennyiben ezen utóbbiak közül többen lesznek bent az internátusban, ezek anyagi ügyével foglalkozik s arról jelentést tesz az internátusi és konviktusi felügyelő az igazgatótanácsnak.

Végül azon óhajtságunkat fejezzük ki, hogy a kollégium egyházkerületi képvisellete véglegesen úgy rendeztessék, hogy a 3 igazgatón kívül mindenik intézet a megszűnt akadémia dékánjai helyett 1—1 tanárképviseletet küldjön az egyházkerületi közgyűlésbe.

Fontos a kollégiumi igazgatói állás végleges rendezése. Úgy gondoljuk, minden vitán felül áll s a kollégium őszervezetéből önként következik, hogy a kollégium élén csak a 3 meglevő intézet tényleges tanárainak, illetve igazgatóinak valamelyike állhat. Nagyenyeden, midőn a theologia

akadémia 1895-ben átvitetett Kolozsvárra, az ott maradt 2 intézetnek: a főgimnáziumnak és a tanítóképző-intézetnek adtak közös szervezetet akként, hogy a közös tanári szék, melynek tagjai a főgimnázium és a tanítóképző-intézet valamennyi tanára, választja a rektor-professzort. Utóbbi időben azonban a választás felváltva, rendszeresen a főgimnázium és a tanítóképző-intézet igazgatóira esett. Nálunk, ismerve a körülményeket, az igazgatói kérdés megoldása leghelyesebben akként volna eszközölhető, hogy a lelkészképző-intézet, főgimnázium és tanítóképző-intézet igazgatói évenként felváltva, szolgálati évök szerint megkezdve, viselnék a kollégiumi igazgatói tisztséget. E megoldást indokolja egyfelől az, hogy nevezett igazgatók ugyis hivatásuknál fogva behatóbban foglalkoznak a kollégiumi ügyekkel, tehát a kollégiumi igazgatói tisztség viselése nem okozna nagyobb nehézséget nekik, másfelől pedig külön kollégiumi igazgatói helyiségekre, külön írrokra nem volna szükségük, mivel a kollégium ügyeit saját helyiségükben is elvégeznék. Különben is a kollégiumi igazgatói állás csak reprezentatív jelleggel bírna. Ugyanis a jelenlegi kollégiumi igazgatói munkakört a következőképen óhajtjuk megosztani: A főgimnázium épületére felügyel s abban minden tekintetben intézkedik az ottani igazgató, a régi kollégium felett való felügyeletet, mely eddig a kollégiumi igazgató hatáskörébe tartozott, átveheti a tanítóképző-intézeti igazgató, mint aki hivatásánál fogva ugyis egész nap ott tartózkodik s jelenleg is a kollégium helyiségeinek tekintélyes része felett rendelkezik; az egyetemi internátus és konviktus épületére való felügyelet jövőre is az internátusi és konviktusi felügyelő kötelességévé tétetik. Ez a konviktusi és internátusi felügyelő állás a jövőben is, mint most, csak nyugalmazott tanárral, vagy lelkésszel töltsék be, aki súlyos, egész embert igénybevevő hivatásánál fogva más állást nem foglalhat el.

A kollégium egyházkerületi képviselétének megváltoztatását, valamint a kollégiumi igazgatói állás más alapokon való szervezését csak akkor óhajtjuk, amikor a jelenlegi kollégiumi igazgató, aki egy egész életre terjedő önzetlen munkájával elévülhetetlen érdemeket szerzett a kollégium iránt, állásától visszalép.

A kollégium 3 tanárkara az elmondottakban óhajtja körvonalozni álláspontját a kollégium átszervezésének az ügyében azzal a reménnyel, hogy egy 35 tanárból álló testület javaslatai, elvi álláspontja, évek hosszú során tett észrevételei a kollégiumi igazgatótanácsnál és az egyházkerületnél a felvilágosító munka erejével hatnak s meghallgatásra találhatnak. Kérjük is az illetékes tényezők részéről munkálatunk jóakarató és szíves figyelmébe vételét.

Úgy vagyunk meggyőződve, hogy súlyos s az utókor által könnyen megbélyegezhető hibát követnénk el, ha mi, akik az ifjúsággal együtt alkotjuk a kollégiumot, fel nem szólalnánk a kollégiumnak egészségesebb alapokra való helyezése érdekében.

Ha sikerül elérnünk a kollégiumnak a tényleges helyzet szerint való átszervezését, anyagi és szellemi ügyeinek javulását, a tanárok érdeklődésének újraéledését a kollégium élete, ügyei, hagyományos szellemének ápolása iránt, — akkor,

úgy gondoljuk, fellépésünk, kiáltásunk nemesak felesleges nem volt, hanem a köznek tettünk vele hasznos szolgálatot.

Debrecen, 1924 február hó 2.
A debreceni református kollégium tanárkarai nevében:

A Lelkészképző-intézet részéről:

Dr. Erdős Károly,
igazgató.

A Főgimnázium részéről:

S. Szabó József,
igazgató.

A Tanítóképző-intézet részéről:

dr. Veress István,
igazgató.

Közélet

Beszámoló a MEKDSZ. konferenciájáról.

Február 2—4. napjain tartotta a Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség ezidei téli konferenciáját. Mindjárt előljáróban megállapíthatjuk, hogy a konferencia mind jelentőség, mind a megjelentek számára tekintettel messze felülhaladta az előző évek konferenciáit. A konferencián résztvettek száma 171 volt, úgyhogy a MEKDSZ. terme szűknek bizonyult ily népes gyülekezet befogadására s ezért a vezetőség a Budapest—fasori református egyház tanácstermét kérte el gyülekező helyéül, de még ez a nagy terem is szűk volt sokszor s ezért felmerült az a terv, hogy a jövőben a régi képviselőház termében tartja a szövetség konferenciáit. A legtöbben, 27-en, Páparól jöttek, utánuk következtek a soproni evangélikus theologusok. A résztvevők e nagy száma is mutatja, hogy MEKDSZ. 13 esztendő alatt milyen nagy jelentőségű munkát végzett. Régebben ki merte volna gondolni, hogy van Magyarországon 171 diák-ember, akik legyőzve minden nehézséget, összejönnek azért, hogy együttesen, nyíltan bizonyoságot tegyenek, hogy életüket oda adták Krisztus ügyének s hirdessék, hogy csak a Krisztusban való élet lehet az az alap, amelyen egy jobb kor felépülhet?

E hitvallás jegyében folyt le az egész konferencia. Az előadások, megbeszélések, összejövetelek mind ezt a célt szolgálták: bizonyoságot tenni Krisztusról, aki egyedül képes a mi zűrzavaros kúsza életünkben problémákat megoldani, lelkeket újjászülni, reménységeket fakasztani és megvalósítani. 171 diák lelkében edződött ki a hivatás tudata: prófétául küld ki minket Krisztus; hitet, reménységet hirdetni a lezüllött társadalmunkban, a tiszta élet szentségét, legmagasabb értékűségét bűnben élő diákéletünkben. Ki tudná kiszámítani ezeknek az erős, ifjú diák-hiteknek jövőbe ható óriási jelentőségét?

Sajnos, nincs helyem, hogy az egyes előadásokat részletesen ismertethessem, ezért csak arra szorítkozom, hogy a konferencia két, különösen jelentős mozzanatáról beszámoljak. Az egyik jelentős esemény a konferencia keretében a Diákszövetség közgyűlése, mely az újjászervezett alapszabályok értelmében országos szervezetté alakí-

totta a szövetséget; ez azért jelentős, mert így meg lévén az egyesület külső kerete, sokkal erőteljesebben s szabatosabban haladhat megkezdett útján előre.

A másik fontos mozzanata a konferenciának: a theologus tagok külön eszmecsereje az ő speciális kérdéseik megoldására. Bár a megbeszélés pozitív eredményt nem hozott, de a gyűlés lefolyása mégis elvi jelentőségű, mert határozottan kifejeződött az az óhaj, hogy a theologusok részére külön alosztály szerveztessék épen azért, hogy felekezetük sajátos erői annál inkább érvényesülhessenek. Felmerült az a terv is, hogy a Soli Deo Gloria Szövetség legyen ez alosztály alapja, amely megoldása a kérdésnek nagyon helyes lenne, mert egyesítené a theologusoknak most nagyon is szétforgácsolódo erejét és munkáját.

Hatalmas munkát végzett a konferencia, köszönet Istenünknek a drága alkalomért, hála minden barátunknak, akik anyagi támogatásukkal munkánkat elősegítették.

Józan László,
III. éves theologus.

Harangavatás Vásárosnaményben.

A vásárosnaményi református egyház a hitek önkéntes adakozásából a háborúban hadi célokra elvitt harangja helyett újat öntetett s azt 1924 január 27-én avatta fel lélekemelő ünnepség keretében.

A harangot felhúzás előtt Varga Ferenc helybeli lelkész áldotta meg. Az új harang hívó szavára zsúfolásig megtelt templomban Lánczy József esperes mondott lélekemelő, magas szárnyalású imát. Ezt követőleg Gáll János ig. tanító vezetésével a helybeli úri dalárta énekelte Beethoven: Dicsőít Téged nagy égi Teremtő c. darabját. Azután Kovács Károly e. m. tanácsbíró, gulácsi lelkész mondott szépségekben gazdag, szívet meghódító ünnepi beszédet a harang szerepéről.

Istentisztelet után díszpresbiteri gyűlés volt, melyen Lánczy József esperes és Gulácsy István dr. e. m. főgondnok intéztek buzdító szavakat az egyház tanácsosaihoz. Majd közebed volt, mely kedves hangulatban a késő délutánig tartott.

A minden részletében kedves és szép ünnepség után este két helyen népes mulatság volt, melyeknek tiszta jövedelme meghaladta a 2.000.000 koronát.

Az új harangot, mely mai értékelés szerint mintegy 19.000.000 koronába került, az Ecclesia Harangművek készítette. B—t.

Irodalmi szemle

Het Protestantisme in Hongarije en Roemenië. Een Reisverslag door Dr. F. M. Th. Böhl. Külön lenyomat, 29 l. Élénk emlékezetünkben maradt az a hitrokoni szívélyes látogatás, amelyet a múlt évi augusztus hónap folyamán tettek nálunk Dr. J. A. Cramer utrechtli és Dr. F. M. Th. Böhl groningeni egyetemi tudós professzorok, akik is a hollandiai református egyház — Nederlandsch-Hervormde Kerk — zsinatának megbízásából avégett látogat-

tak el hozzánk, hogy a magyar reformátusság jelenlegi szétdaraboltságát, siralmas állapotát, hitéleti megnyilatkozását és létjogosultságának mikéntjét a helyszínen meglássák, megismerjék és saját tapasztalataik alapján a hollandiai református hittestvérek előtt föltárják. Ennek a tanulmányos és áldásos, habár fáradsalmas utazásnak eredményét írta meg Dr. Böhl professzor a fent jelzett című kiadványban, mely a Stemmen des Tijds című folyóirat hasábjain jelent meg és mint Overdruk, az érdeklődők számára önállóan is napvilágot látott. Szeretnők az egészet fordításban közzétenni, de erre sem terünk, sem módunk nincs. Pedig igazán érdemes, kívánatos és hasznos volna, hogy mindnyájan ismerjük e szép útleírást. A tudós és hitbuzgó szerző ugyanis a látott, hallott és tapasztalt dolgokról s jelenségekről közvetlen hűséggel és bölcs belátásra valló körültekintéssel számol be, mellőzvé mindazt, ami a nyilvánosság előtt esetleg idegenszerűségnek, vagy bővebb magyarázatot igénylő különösségnek tűnhetne föl, viszont megemlítvén mindazt, amivel a művelt külföld, közelebbről a hitrokoni szeretet szálaival velünk egybefűzött hollandiai reformátusok érdeklődését, rokonszenvét, barátságát és támogatását irántunk ébren tarthatja és gyámolító segítség nyújtására buzdíthatja. Az illusztris szerzőnek e testvéri szeretetért hálás elismerésünket nyilvánítjuk és a hollandiai zsinat elé terjesztett közös beszámoló jelentésük áldásos hatását és eredményeit bizodalommal reméljük.

Kulonfelek

Vallásos estély a vámospércsi református egyházban. A vámospércsi református egyház nagy sikerű vallásos estélyt rendezett folyó hó 10-én. Az „Oh felséges Úr, mi kegyes Istenünk“ kezdetű közének után Bartha Dezső református lelkész imádsága emelte Istenhez a lelkeket. Bartha Dezsőné tanítónő bibliát olvasott. Makay Mariska úrleány szépen szavalt a Incédi László „A nővér“ című hosszú, megható költeményét. Az V—VI. osztályosok vegyeskara „Mindenható leborulva“ kezdetű éneket énekelték. Dobos Sándorné tanítónő „A jövő nemzedék neveléséről“ tartott megszívlelésre méltó előadást. Az V—VI. osztályosok vegyeskara „Az áldott orvos közeleg“ kezdetű éneket énekelte. Mindkét énekszám biztos és precíz betanulásról tanúskodott. Csúth József Fekete Mihály „Istenháza“ című költeményét szavalt a kifogástalanul. Bartha Dezső lelkész berekesztő imája után „A nap immár elenyészett“ kezdetű közének zárta be e kedves, lelket megnyugtató vallásos estélyt.

Angliából. The Manchester Guardian január 26-iki száma közli: A nemzeti szabad egyház tanácsa (National Free Church Council) március hó első hetében fogja tartani szokásos évi összejevetelét Brighton-ban. Talán sohasem volt még egy gyűlésre annyi kiváló szónok biztosítva, mint most. Nagy hallgatósága lesz mindenekelőtt Ramsay Macdonald-nak, a miniszterelnöknek, aki „A keresztyénség társadalmi összefüggése“ címen fog előadni. Lord Cecil „A nemzetközi béke“ ről érte-

kezik, míg Sir Oliver Lodge „A tudomány és valóság“ ről. A délután az egyház asszonyainak van fenntariva, amikor Lady Parmoor, Mrs. Walter Kunciman és Mrs Wintrighan fog beszélni, az utóbbi előadásának címe: „Asszonyok a gyárban“. A közgyűlésen Lloyd George lesz a főszónok. Dr. Selbie „A keresztyénség evangéliumi magyarázata“; Dr. P. Carnegie Simpson „Evangéliumi alapelvek a történetben“; Dr. Scott Lidgett „Újra-egyesülés — jelen helyzet“ és Mr. E. B. Perkins „Javulás és tékozlás — visszapillantás és jóslás“ címen fognak előadni. Beszélni fog még Dr. Gillie. Predikál Dr. Norwood és Dr. Moffat és a chichester-i püspök az Anglican egyház részéről, végül Charles Smith a szabad egyház részéről üdvözli a küldöttséget.

A Révész Bálint egyházfentartó alapítvány örökkévaló, szabályszerű (50 %-os) gyarapodásra rendelt tőkéjét Szomjas Gusztáv egyházmegyei gondnok és nemzetgyűlési képviselő úr, Kisfástanyáról (Szabolcs vm.) febr. 4., az alapítvány fennállásának első tíz éves évfordulója (1924 febr. 16.) alkalmából százezer koronával növelte. Aldozatra kész hitbuzgóságának ez a szép megnyilatkozása követendő példaul szolgálhat debreceni hitsorsosainknak is.

A nagybányai egyház félmillió leu költséggel renováltatja szép nagy templomát. Erre a célra a hívek adakozásából már közel 300,000 leu gyűlt össze. A gyűjtésben a gyülekezet főgondnoka, Dr. Ajtai Nagy Gábor jár elől példadadón. Az a több mint két évtizedes pásztori munka, amelyet Soltész Elemér végzett ebben a szép gyülekezetben, most termi áldásos gyümölcseit.

Glasgowban vasárnapi iskolai világkongresszus lesz f. évi június 18—26. napjain, amely után a Szentföldre terveznek utazást július hó folyamára. A szentföldi út költsége 79 angol font.

Clevelandban Monoky István abaujszántói tanítót választották meg tanítóul.

Amerikában — hír szerint — komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy, mivel a szesztilalmat már évek óta behozták, most kimondják a nikotintilalmat is. Előreláthatólag nagyon nehéz lesz keresztülvinni ezt a törvényt; de ha csakugyan kimondanák és megtartanák a nikotintilalmat, ezzel a társadalom nagy fegyelmegteremtéséről tennének bizonyosságot.

Helyreigazítás. Lapunk 6. számának 44. lapján, a balhasáb alólról számított 14. sora után kimaradt ez a sor: „Kár, amit a bürokratizmus túltengése évek óta a“.

Pályázati hirdetés.

A karcagi református egyház pályázatot hirdet egy halálozás és egy nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra. Javadalom: a miniszterium által megállapított helyi hozzájárulás és államsegély. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztály és egy vasárnapi iskola vezetése. Okmányolt pályázatok e hirdetés megjelenését követő 8 nap alatt a karcagi református iskolaszékhez küldendők. Menekültek, B) listások előnyben.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

377—1924.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Csonkamagyarország határán őrtálló balassagyarmati református egyházunk talajsüppedés következtében erősen megrongálódott templomának renoválási költségeit maga erejéből fedezni nem tudván, a testvér bizalmával fordult tehetősebb egyházainkhoz segítségért.

Arra kérem Nagytiszteletű Esperes urat, hogy méltóztassék a mindenkép indokolt kérést a bölcs vezetése alatt álló — gyűjtő-íveket kapott — egyházak szíves jóakarátu figyelmébe ajánlani.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1924 február 9.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Kiadóhivatali üzenetei.

Főgimn. Kecskemét. Az 1924. évre küldött 11.000 K-t jan. 15-én vettük.

Főgimnázium, H.-nánás. A 17,250 K küldemény a kellő összegnél 1000 K-val több. Rendelkezésig letétbe helyeztük.

Cs. P. Ö—d. A hivatalos levelek postai költségének megtérítése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 154,771—1922. II. ü. o. sz. a. a ft. püspök úrhoz a következő intézkedést küldte: „Az elszámolás legegyszerűbb és kielégítő módja, ha az eddigi sok postai „Ellennyugtató” helyett egy oly „Igazolás” csatoltatik, amelyben az évenként lezárt posta-feladókönyvek alapján a *postahivatal igazolja*, hogy a hivatalos portóbélyeg használatára jogosított és megnevezendő egyházi szerv az elmult esztendőben mily összeg értékű hivatalos postabélyeget használtat fel”. Ez az intézkedés 1923. jan. 29-én kelt. Már most, akár ismeri ezt valamely postahivatal, akár nem, erre való hivatkozás mellett a lapunkban közölt szövegezés szerint ird meg az igazolványt, postakönyv mellett hívd fel postahivatalodat a postakönyv lezárására, az igazolvány aláírására. Ha nem teszi: tégy ellene feljelentést. Különös, hogy száz, meg száz más postahivatal készséggel kiadja az igazolványt, csak a te postád lagadja ezt meg.

Látható a fentebbiekből, hogy az eddigi „Ellennyugtató” alkalmazását a minisztérium ki akarta küszöbölni. Erre való tekintetből közölte lapunk az igazolvány szövegét, hogy azt a postahivatalokkal irassák alá. Az utasítás világos volt. Ennek ellenére nap, mint nap érkeznek igazolvány nélkül ilyen Ellennyugtatók. Kérjük a tévedés helyrehozatalát. A használhatatlan „Ellennyugtatókat” visszaküldi a pénztár. Az igazolványhoz komitíva egyáltalában nem szükséges.

Debreczen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papír- és írószerkereskedése
DEBRECZEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

Értesítés a zsolttárok árváltozásáról!

1924. évi február hóra a zsolttárák a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papirkötésben	K	17680
félvászon kötésben	K	19110
egészvászon kötésben	K	23710

8° oktáv alakú zsolttár

papirkötésben	K	8400
félvászon kötésben	K	9000
egészvászon kötésben	K	11800

16° iskolai kiadású zsolttár

papirkötésben	K	7680—
félvászon kötésben	K	8520—
egészvászon kötésben	K	10980—

32° legkisebb zsolttár

papirkötésben	K	4630
félvászon kötésben	K	5380
egészvászon kötésben	K	6180

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak. Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsolttárainkat a következő minőségekben, alakban és árakon, valamint a következő könyveket:

I. kiadás, versbe szedve 16° alakú

vászon díszkötés, párnázott aranyfémzselével.

Alapára K 15—

valódi bőr, díszkötés, párnázott aranyfémzselével

Alapára K 30—

II. kiadás, prózába szedve 16° alakú

díszvászon, kehely és préseléssel.

Alapára K 8—

díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban.

Alapára K 12—

díszbőr, párnázott, aranyfémzés, tokban.

Alapára K 30—

32° alakú zsolttárok

Hajlítható díszvászon kötés. Alapár 8—

Párnázott díszvászon kötés, Alapár 12—

valódi aranyfémzselével. „ 20—

Celluloid-csontkötés, valódi aranyfémzselével. „ 25—

Valódi bőrkötés, párnázott, valódi aranyfémzselével. „ 25—

Uray Sándor: Tárgymutató az új zsolttárhoz. „ 20—

Varga: Koralkönyv az új zsolttárhoz. „ 20—

Ára 8000—

Az alapárak, a Magyar Könyvkereskedők Egylete által

hétről-hétre megállapított szorzószámával szorzandók és az

így előálló árakban szállítjuk ezen könyveket. Mai

szorzószám 2800.

Minden lelkes és tanító úrnak szükséges!!

Igénybejelentési-lap

az 1921. évi 8400. M. K. számú rendelettel engedélyezett felemelt rendkívüli segélyre.

Ára K 600—